

ЧОМУ
У ВЕЛІЧЦІ
ЗБУДУВАЛИ
ЗАМОК ????

МУЗЕЙ КРАКІВСЬКИХ СОЛЯНИХ КОПАЛЕНЬ
Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka

ЧОМУ У ВЕЛІЧЦІ ЗБУДУВАЛИ ЗАМОК???

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР: ЯН ҐОДЛОВСЬКИЙ
РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ: ЕЛЬЖБЕТА БЕДНАРОВСЬКА, МАЛҐОЖАТА П'ЄРА
ДИЗАЙН І ДРУК: ГРУПА PRESS ART
МАЛЮНКИ: КСЕНЯ БЕРЕЗОВСЬКА
СВІТЛИНИ: АРТУР ҐЖИБОВСЬКИЙ

УСІ ПРАВА ЗАСТЕРЕЖЕНІ
© COPYRIGHT BY MUZEUM ŻUP KRAKOWSKICH WIELICZKA
POLAND 2019
ВИДАННЯ II ПОПРАВЛЕНЕ

ISBN 978-83-63348-07-6

ВІТАЄМО ВАС У ВЕЛІЦЦІ

МІСТІ НЕЗВИЧАЙНОМУ І ТАЄМНИЧОМУ, ДЕ НА КОЖНОМУ КРОЦІ НА ВАС ЧЕКАЮТЬ ДАВНІ ТРАДИЦІЇ І ЗВИЧАЇ.

МІСТІ ПРАЦЬОВИТИХ І ДОБРИХ ЛЮДЕЙ.

ВИ НАПЕВНО ЗАПИТАЄТЕ: ЧОМУ Ж ЦЕ МІСТО ТАКЕ НЕЗВИЧАЙНЕ?

ЧОМУ ТАК БАГАТО ЛЮДЕЙ З УСІХ КІНЦІВ СВІТУ СЮДИ ПРИЇЗДЯТЬ?

ВІДПОВІДЬ ДУЖЕ ПРОСТА.

САМЕ У ВЕЛІЦЦІ ЗНАЙДЕНО ВЕЛИКИЙ СКАРБ, ЯКИЙ НЕ БУВ АНІ ЗОЛОТОМ, АНІ ДОРОГОЦІННИМ КАМІННЯМ.

СКАРБ, ЯКИЙ ПОТРІБЕН БУВ УСІМ, НАВІТЬ НАЙБІДНІШИМ ЛЮДЯМ І ТВАРИНАМ. ДОРОГОЦІННИЙ ДАР ПРИРОДИ, ЯКИЙ КОНСЕРВУЄ ХАРЧОВІ ПРОДУКТИ, А СТРАВАМ НАДАЄ СМАКУ.

ЧИ ЗНАЄТЕ ВИ, ЩО Ж ТО ЗА ЦІННИЙ І ТАКИЙ НЕОБХІДНИЙ СКАРБ

РОЗВ'ЯЖІТЬ РЕБУС

... ~~ЛОНЦЕ~~

~~КР~~ ... ~~К~~

**БЕЗ НЕЇ НАВІТЬ НАЙРОЗКІШНІШІ КОРОЛІВСЬКІ СТРАВИ
БУЛИ НЕСМАЧНІ І БЕЗБАРВНІ.**

А З НЕЮ НАЙЗВИЧАЙНІШИЙ ОКРАЄЦЬ ХЛІБА З
МАСЛОМ У БІДНЯКА СМАКУВАВ ПРОСТО ЧУДОВО!
ТІЛЬКИ ОТ ЗВІДКИ ВЗЯЛАСЯ СІЛЬ У ВЕЛІЧЦІ?
ЯКЩО ХОЧЕТЕ ДІЗНАТИСЯ, ПОСЛУХАЙТЕ І
ВИКОНАЙТЕ ЗАВДАННЯ:
13.5 МІЛЬЙОНІВ РОКІВ ТОМУ ТУТ, ДЕ ТЕПЕР
ЗНАХОДИТЬСЯ ЧАРІВНЕ МІСТО ВЕЛІЧКА
І НАВКОЛИШНІ МІСТА Й СЕЛА, РОЗЛИВАЛОСЯ
ПРЕГАРНЕ ТЕПЛЕ МОРЕ.
У НЬОМУ МЕШКАЛИ КОЛЬОРОВІ РИБИ Й ІНШІ
МОРСЬКІ СТВОРІННЯ.

2

1

3

6

4

8

10

10

1										
2										
			3							
4										
			5							
6									5	
			7							
8										
			9							
			10							9

7

РОЗВ'ЯЖІТЬ
КРОСВОРД
І ДІЗНАЄТЕСЯ, ЯК
НАЗИВАЛОСЯ
МОРЕ, З ЯКОГО
УТВОРИЛАСЯ СІЛЬ.

**ПОНАКЛЕЮЙ РИБИ Й ІНШІ МОРСЬКІ
ІСТОТИ, А ТАКОЖ ДОМАЛЮЙ ВЕЛИКЕ
ГАРЯЧЕ СОНЦЕ!**

**КОЛИ МОРЕ ЦІЛКОМ ВИСОХЛО, СІЛЬ, ЯКА ЛИШИЛАСЯ ПІСЛЯ
ВИПАРОВУВАННЯ ВОДИ, ОСІЛА НА ДНІ.**

**МИНАЛИ РОКИ, І ШАРИ СОЛІ ПОКРИЛИСЯ ЗЕМЛЕЮ, ПІСКОМ І РІЗНИМИ
СКЕЛЯСТИМИ ПОРОДАМИ.**

**НА ДОДАЧУ ЗСУВИ ЗЕМНОЇ КОРИ ПРИЗВЕЛИ ДО ТОГО, ЩО ВОНИ
ОПІНИЛИСЯ ГЛИБОКО ПІД ЗЕМЛЕЮ У ВИГЛЯДІ ВЕЛИЧЕЗНИХ БРИЛ
КАМ'ЯНОЇ СОЛІ.**

РОЗФАРБУЙ КАРТИНКУ, НА ЯКІЙ ЗОБРАЖЕНІ ПЕРВІСНІ ЛЮДИ КАМ'ЯНОЇ ДОБИ. ВОНИ ОТРИМУЮТЬ СІЛЬ, ВИПАРЮЮЧИ ВОДУ ІЗ

МИНУЛО БАГАТО РОКІВ, 6 ТИСЯЧ РОКІВ ТОМУ У ЦІЙ МІСЦИНІ З'ЯВИЛИСЯ ПЕРШІ ПЛЕМЕНА ЛЮДЕЙ. ВОНИ ЗАЙМАЛИСЯ ПЕРЕВАЖНО ЗЕМЛЕРОБСТВОМ І ТВАРИННИЦТВОМ. А ТАКОЖ ЗНАЙШЛИ НА ПОВЕРХНІ ЗЕМЛІ НЕВЕЛИЧКІ ДЖЕРЕЛЬЦЯ, З ЯКИХ ВИТІКАЛА СОЛОНА ВОДА, І ВИРІШИЛИ СПРОБУВАТИ ДОБУТИ З НЕЇ СІЛЬ.

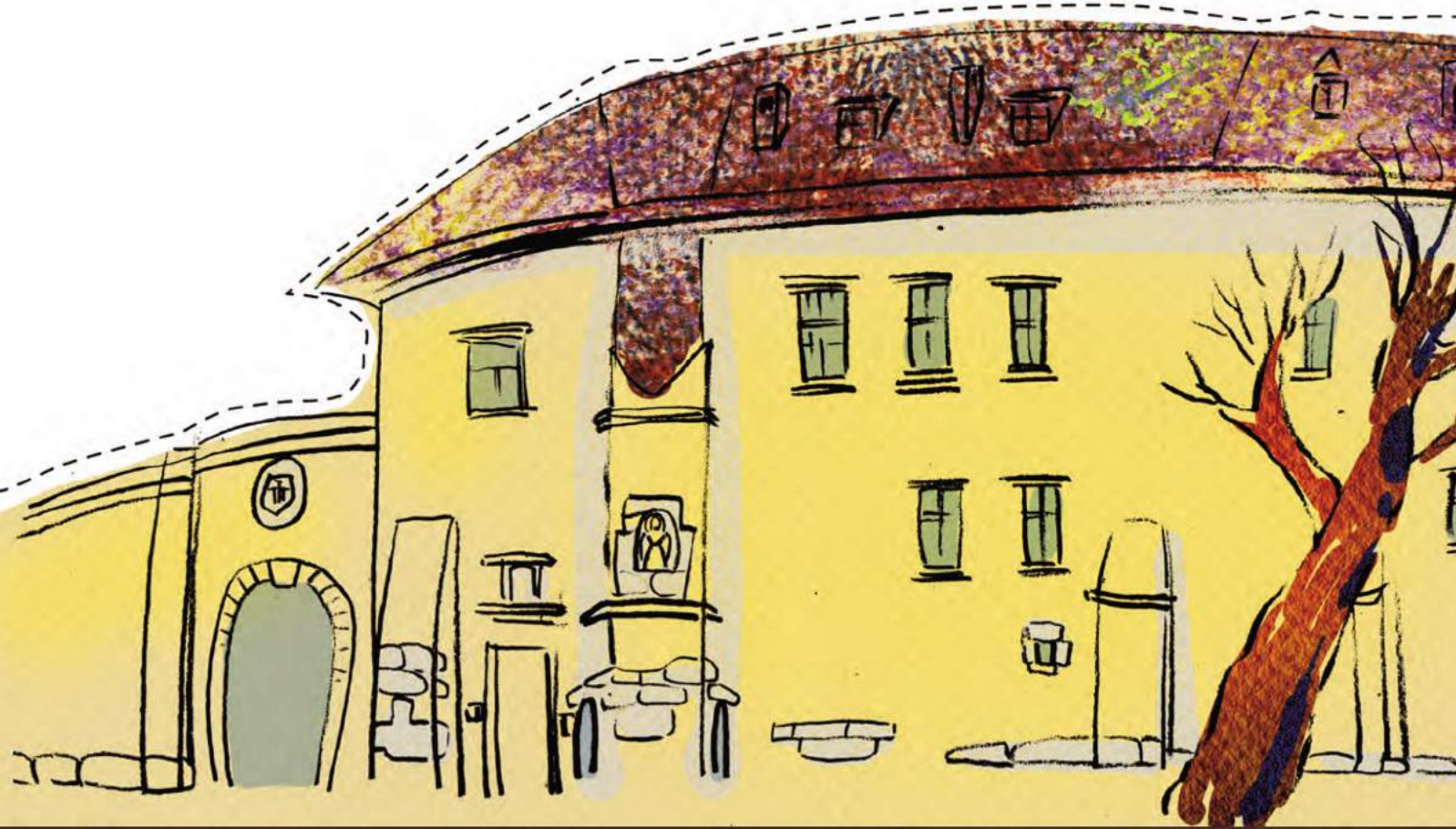

ЗА ЯКИЙСЬ ЧАС СОЛЯНІ ДЖЕРЕЛА ПОЧАЛИ ЗНИКАТИ З ПОВЕРХНІ ЗЕМЛІ, І ЛЮДИ БУЛИ ЗМУШЕНІ ШУКАТИ ЇХ ПІД ЗЕМЛЕЮ. ТОЖ КОПАЛИ ЩОРАЗ ГЛИБШІ КРИНИЦІ, ПОКИ НЕ НАТКНУЛИСЯ НА ТВЕРДУ ПОРОДУ З ДИВНИМ СМАКОМ. ТАКИМ ЧИНОМ БУЛО ВІДКРИТО ПІДЗЕМНІ РОДОВИЩА КАМ'ЯНОЇ СОЛІ – СОЛЯНИЙ СКАРБ! З ТОГО ЧАСУ РОЗПОЧАЛОСЯ БУДІВНИЦТВО КОПАЛЕНЬ ПІД ЗЕМЛЕЮ. **А СТАЛОСЯ ЦЕ 750 РОКІВ ТОМУ!**

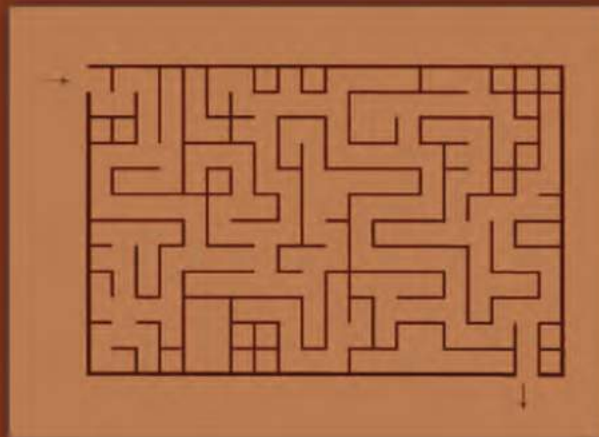
ВИБЕРИ ОДЯГ І ЗНАРЯДДА, ЯКИМИ КОРИСТУВАЛИСЯ ЛЮДИ КАМ'ЯНОЇ ДОБИ.

КОПАЛЬНЯ, ЯКА ЗВАЛАСЯ «СОЛЯНОЮ ЖУПОЮ», БУЛА ВЛАСНІСТЮ ПОЛЬСЬКОГО КОРОЛЯ. ВІД ЙОГО ІМЕНІ КОПАЛЬНЕЮ КЕРУВАВ УПРАВИТЕЛЬ, ЩО ЗВАВСЯ «ЖУПНИК» (ЯК СУЧАСНИЙ ДИРЕКТОР). ВІН ОСЕЛИВСЯ У ВЕЛІЦІ В ЗАМКУ, ЯКИЙ СПОЧАТКУ МАВ НАЗВУ «ДІМ СЕРЕД ЖУПИ». «ЖУПНИК» ПОВИНЕН БУВ НАГЛЯДАТИ ЗА ПРАЦЕЮ ГІРНИКІВ І СТЕРЕГТИ ДОРОГОЦІННИЙ СКАРБ – ВИДОБУТУ З КОПАЛЬНІ СІЛЬ. ДІМ СЕРЕД ЖУПИ ЗБУДОВАНО НЕПОДАЛІК НЕВЕЛИЧКОЇ РІЧКИ СРАВИ, ПОБЛИЗУ КОПАЛЬНІ. ВІН БУВ ОТОЧЕНИЙ ОБОРОННИМИ МУРАМИ, ЯКІ МАЛИ ОХОРОНЯТИ ЯК МЕШКАНЦІВ ЗАМКУ, ТАК І СКЛАДИ З ЦІННОЮ СІЛЛЮ.

ПРОВЕДИ ГІРНИКА ДО БРИЛИ СОЛІ.

ВІДШУКАЙ БРИЛУ СОЛІ СЕРЕД ІНШИХ БРИЛ У РОДОВИЩІ В ВЕЛІЦЦІ.

МИНАЛИ РОКИ, ДІМ СЕРЕД ЖУПИ РОЗБУДОВУВАВСЯ. З'ЯВИЛИСЯ НОВІ ПРИМІЩЕННЯ: СКЛАДИ, КОМОРИ, СТАЙНІ, КРАМНИЦІ, ЛАЗНЯ, ЛОЇВНЯ, З ЯКОЇ ГІРНИКИ КОЖНОГО РАНКУ ОТРИМУВАЛИ ЖМЕНЮ ЛОЮ – ТВАРИННОГО ЖИРУ, ЯКИЙ ВИКОРИСТОВУВАЛИ ДЛЯ ОСВІТЛЕННЯ РОБОЧОГО ПРОСТОРУ У КОПАЛЬНІ, КУХНЯ, ДЕ БЕЗКОШТОВНО ХАРЧУВАЛИСЯ ГІРНИКИ І КУПЦІ, ЯКІ ПРИЇЗДИЛИ ПО СІЛЬ, І НАВІТЬ В'ЯЗНИЦЯ!

З'ЄДНАЙ КРАПКИ І ПОБАЧИШ,
ЯК
ВИГЛЯДАВ ПЕРШИЙ ДІМ
ЖУПНИКА –
ДІМ СЕРЕД ЖУПИ

ОКРІМ ЖУПНИКА, В ЗАМКУ ОСЕЛИЛИСЯ НОВІ ПРАЦІВНИКИ: КЛЮЧНИК – ОПІКУВАВСЯ ВСІМ ЖУПНИМ ГОСПОДАРСТВОМ, «ПІДКЛЮЧНИК» - ЗАСТУПНИК КЛЮЧНИКА, ПИСАР – ПОМІЧАВ І ЗАПИСУВАВ УСЕ, ЩО РОБИЛИ ІНШІ ПРАЦІВНИКИ ЗАМКУ, «ПОГРІБНИК» - НАГЛЯДАВ ЗА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ ПОГРІБІВ, А ТАКОЖ ВИДАВАВ ХЛІБ І ПИВО, КУХАР З ДВОМА ПОМІЧНИКАМИ - ГОТУВАВ СТРАВИ ДЛЯ МЕШКАНЦІВ І ПРИЇЗДЖИХ,

ГРУБНИК – РОЗПАЛЮВАВ ВОГОНЬ У ПЕЧІ ВВЕЧЕРІ, ЧИСТИВ І ЗАПАЛЮВАВ ЛАМПАДКУ ПІД ОБРАЗОМ БОГОРОДИЦІ, ВОРОТАР -

СТЕРІГ БРАМУ, АБИ НІХТО НІЧОГО НЕ ВИНІС ІЗ ЗАМКУ, 2

ВАРТОВИХ - ОБЕРІГАЛИ СПОКІЙ ЙОГО МЕШКАНЦІВ УНОЧІ, ЗМІНЮЮЧИСЬ ОПІВНОЧІ, ГОЛОВНИЙ КОНЮХ –

КОНТРОЛЮВАВ ВІЗНИКІВ, АБИ ДОБРЕ ПІКЛУВАЛИСЯ

ПРО ВСІХ КОНЕЙ, КІЛЬКА ВІЗНИКІВ – КОЖЕН ЗАЙМАВСЯ ЧОТИРМА КІНЬМИ, ГОДИННИКАР,

ЛОЙОВИЙ І БАГАТО-БАГАТО ІНШИХ.

ВАЖЛИВОЮ ПЕРСОНОЮ БУВ ТАКОЖ КАПЕЛАН. ВІН ПРОВОДИВ СЛУЖБУ БОЖУ У МАЛЕНЬКІЙ, СПЕЦІАЛЬНО ЗБУДОВАНІЙ ЗАМКОВІЙ КАПЛИЧЦІ СВ. СТАНІСЛАВА.

ВОНА МІСТИЛАСЯ У ПІВНІЧНІЙ

ЧАСТИНІ ЗАМКУ НА ДРУГОМУ

ПОВЕРСІ І БУЛА ТАКОЮ

МАЛЕНЬКОЮ, ЩО БІЛЯ ВІВТАРЯ

ПОМІЩАЛИСЯ ЛИШЕ КАПЕЛАН І

ПОНОМАР!

ЗАМОК МАВ ТАКОЖ СВІЙ

ПРЕГАРНИЙ САДОК, В ЯКОМУ

БУЛИ АЛЬТАНКА І КРИНИЦЯ!

ЩОНАЙМЕНШЕ РАЗ НА РІК
ПРИЇДЖАВ ДО ЗАМКУ І САМ
КОРОЛЬ! ВІН МАВ ТУТ СВОЇ ПОКОЇ,
ПИШНО ОЗДОБЛЕНІ, З
РОЗКІШНИМИ МЕБЛЯМИ. ВОНИ
ЗНАХОДИЛИСЯ У ВНУТРІШНІЙ
ЧАСТИНІ ЗАМКУ.

ЗРОБИ ВИТИНАНКУ
ЖУПНОГО ЗАМКУ
(МОДЕЛЬ З ПАПЕРУ)

ЗНАЙДИ
І ДОПАСУЙ
ПАЗЛ ДО
ЗОБРАЖЕНН
Я
КОРОЛЯ НА
ТРОНІ:

ПЕРЕВІР, ЩО ТИ ЗАПАМ'ЯТАВ:

1. ЯКИЙ «СКАРБ» ЗНАЙДЕНО У ВЕЛІЧЦІ?

- А) ЗОЛОТО
- Б) СІЛЬ
- В) ДІАМАНТИ

2. ЯК НАЗИВАЛОСЯ МОРЕ, ЯКЕ ЗНАХОДИЛОСЯ НА ТЕРИТОРІЇ МІСТА ВЕЛІЧКА ПОНАД 13.5 МЛН. РОКІВ ТОМУ?

- А) КОЛЬОРОВЕ
- Б) ВЕЛІЧКОВЕ
- В) МІОЦЕНСЬКЕ

3. ЩО ВИТІКАЛО З ДЖЕРЕЛ У МІСЦЕВОСТІ ВЕЛІЧКИ?

- А) СОЛОНА ВОДА
- Б) СОЛОНІНА
- В) СІРЧАНИЙ РОЗЧИН

4. ХТО ОСЕЛИВСЯ В ЖУПНОМУ ЗАМКУ?

- А) КОРОЛЬ
- Б) ЖУПНИК
- В) КНЯЗЬ

5. ХТО ТАКИЙ ЖУПНИК?

- А) ДИРЕКТОР КОПАЛЬНІ
- Б) КУХАР У ЗАМКУ
- В) СИН КОРОЛЯ

ЯКЩО ХОЧЕТЕ ДІЗНАТИСЯ, ЩО МОЖНА ПОБАЧИТИ У ЖУПНОМУ ЗАМКУ, ВІДГАДАЙТЕ ЗАГАДКИ, ВИКОРИСТОВУЮЧИ ШИФР:

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
K	L	M	N	O	P	R	S	T	U
W	Z	Y	,	?	.	!			

НИНИ У ЖУПНОМУ ЗАМКУ МІСТИТЬСЯ МУЗЕЙ, ЯКИЙ ОБЕРІГАЄ ПАМ'ЯТКИ, ЩО РОЗПОВІДАЮТЬ НАМ ПРО ГІРНИЧІ ТРАДИЦІЇ МІСТА ВЕЛІЧКА. КОЖЕН МОЖЕ ПРИЙТИ ДО НАШОГО ЗАМКУ І ПОБАЧИТИ ЦІ ГАРНІ І ДУЖЕ ЦІННІ ПРЕДМЕТИ, А ТАКОЖ ВІДЧУТИ АТМОСФЕРУ ПРАДАВНІХ РОКІВ, КОЛИ СІЛЬ БУЛА ЦІННІШОЮ ЗА ЗОЛОТО!

ЗАПРОШУЄМО!!!

ВІДПОВІДІ ДО ЗАВДАНЬ

СТОРІНКА 2 РЕБУС ВІДПОВІДЬ: SÓL

СТОРІНКА 3 КРОСВОРД ПРЕДМЕТИ:
(HASŁA W JĘZYKU POLSKIM)

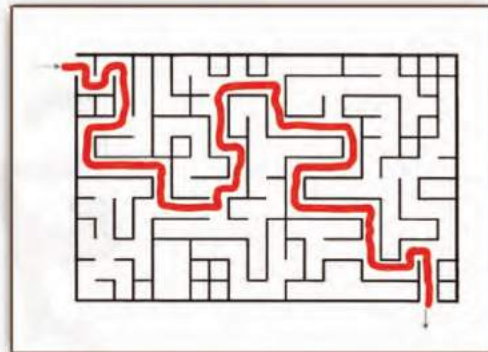
- 1 - Zamek
- 2 - Solniczka
- 3 - Obraz
- 4 - Rycerz
- 5 - Zegar
- 6 - Koń
- 7 - Skrzynia
- 8 - Górnik
- 9 - Miecz
- 10 - Pieczęć

СЛОВО-РОЗВ'ЯЗОК:
МІОСЕНСЬКІЕ

СТОРІНКА 6 ОДЯГ І ЗНАРЯДДЯ:

- A - ТОПИРЕЦЬ
- B - ВЗУТТЯ З СОЛОМИ
- D - СПИС
- E - НАМИСТО
- F - ГЛИНЯНА МИСКА
- I - ЛУК
- Ł - ГЛИНЯНИЙ ПОСУД

СТОРІНКА 7 ЛАБИРИНТ

ТІНЬ С

СТОРІНКА 10 ПАЗЛ

СТОРІНКА 11 ВІДМІННОСТІ

СТОРІНКА 12 СЛОВА:
SOLNICZKA
MAKIETA
RYCERZ

ISBN 978-83-63348-07-6

MUZEUM
ŻUP KRAKOWSKICH
WIELICZKA

www.muzeum.wieliczka.pl

Посольство
Республіки Польща
у Києві

Матеріали доступні завдяки
співпраці з Посольством
Республіки Польща у Києві